

Tuberkulom, nebo tuberkulózní absces? – dvě kazuistiky

MUDr. Šárka Herrmannová¹, prof. MUDr. Radoslav Matěj, Ph.D.², MUDr. Adam Pavličko³, MUDr. Ondřej Sobek, CSc.⁴, doc. MUDr. Dušan Pícha, CSc.⁵, MUDr. Michaela May, Ph.D.⁶, prof. MUDr. Robert Rusina, Ph.D.¹

¹Neurologická klinika 3. LF UK a FTN, Praha

²Ústav patologie a molekulární medicíny 3. LF UK a FTN, Praha

³Radiodiagnostické oddělení FTN, Praha

⁴Laboratoř pro likvorologii a neuroimunologii Topelex, s. r. o., Praha

⁵Klinika infekčních nemocí 2. LF UK a FN Bulovka, Praha

⁶Neurochirurgická a neuroonkologická klinika 1. LF UK a ÚVN, Praha

Tuberkulom mozku a tuberkulózní absces patří mezi vzácné ložiskové formy tuberkulózy postihující centrální nervový systém. Jejich klinická a morfoloická prezentace může napodobit primární i sekundární mozkový tumor či bakteriální absces a být tak zdrojem diagnostických rozpaků. Cílem této práce je prezentovat kazuistiky dvou pacientů se solitárním ložiskem tuberkulózního původu a úskalí jeho diagnostiky. I přes dosud klesající incidenci tuberkulózy v ČR lze očekávat, že se s tímto onemocněním budeme nadále setkávat u pacientů na imunosupresivní terapii a obyvatel migrujících z endemických zemí. S ohledem na jejich relativně dobrou kurabilitu by tuberkulózní ložiska neměla být opomenuta v rámci diferenciální diagnostiky intracerebrálních expanzivních lézí.

Klíčová slova: tuberkulóza, tuberkulom, tuberkulózní absces.

Tuberculoma or tuberculous abscess? – two case studies

Brain tuberculomas and tuberculous abscesses are rare focal manifestations of central nervous system tuberculosis. Their clinical and morphological presentation may mimic brain tumors or bacterial abscesses, and therefore be a source of diagnostic ambiguity. The goal of our presentation is to demonstrate two case reports of patients with a solitary lesion of tuberculous origin, and related diagnostic pitfalls. Despite the decrease in tuberculosis incidence in the Czech Republic, it is obvious that physicians may continue to encounter patients with immunosuppressive therapy and migrants from endemic regions. Regarding their relatively favorable therapeutic outcome, focal tuberculous lesions should be considered in the differential diagnosis of intracerebral expansions.

Key words: tuberculosis, tuberculoma, tuberculous abscess.

Úvod

Tuberkulóza (TBC) je závažné infekční onemocnění vyvolané *Mycobacterium tuberculosis*, šířící se většinou kapénkovou infekcí a postihující nejčastěji plíce. Česká republika má nízký výskyt a klesající incidenci (3,4 případů na 100 000 obyvatel v roce 2021) (ÚZIS, 2021). CNS je postižena TBC v 1 % případů, jedná se o postprimární

formu s vysokou mortalitou a morbiditou. Rizikovými faktory jsou koincidenční HIV infekce a dětský věk, méně často malnutrice, alkoholismus, malignita, imunosupresivní terapie (Rock et al., 2008). Nejčastějším TBC postižením CNS je bazilární meningitida. Tuberkulom a tuberkulózní absces jsou vzácné ložiskové formy TBC diskutované v tomto článku.

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethics approval and consent to participate:

The authors attest that their study is in compliance with human studies committees and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the Food and Drug Administration guidelines, including patient consent where appropriate. The authors also declare that their paper is in accordance with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018.

Conflict of interest and financial support:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Authors' contributions:

N/A

Cit. zkr: *Neurol. Praxi.* 2024;25(5):393-398

<https://doi.org/10.36290/neu.2023.013>

Článek přijat redakcí: 27. 12. 2022

Článek přijat k publikaci: 2. 3. 2023

MUDr. Šárka Herrmannová

sarka.herrmannova@ftn.cz